

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Бакалавр	Форма навчання	Денна \заочна	Навчальний рік/семестр	I СЕМЕСТР \2022-2023
----------------------	----------	----------------	---------------	------------------------	-------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Ділова українська мова
Кафедра	ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
Освітня програма	Початкова та Дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): <i>Обов'язкова</i> Кількість кредитів: Лекції: Семінарські/практичні заняття: Лабораторні заняття: Самостійна робота:
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<i>Островська М.Я., кандидат педагогічних наук, доктор філософії, доцент</i> marianna.29.1984@gmail.com
Пререквізити навчальної дисципліни	(базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін «Українська мова», «Психологія та етика професійної діяльності». Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Ділова українська мова»
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни,	Мета курсу є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному рівні. Програма сприятиме активізації та поглибленню знань граматики, лексики, фразеології та синтаксису сучасної ділової мови, а

основна тематика дисципліни	також розвиткові та вдосконаленню вмінь і навичок роботи з текстами наукового та офіційно-ділового стилю в межах сфери професійного спрямування. Предмет навчальної дисципліни: вивчення та узагальнення основних мовних законів. Викладання дисципліни ґрунтується на знанні студентами основних правил правопису та культури мовлення –сучасна українська літературна мова професійної сфери. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська ділова мова » є ♣сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності; ♣забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; ♣виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; ♣розвивати творче мислення студентів; ♣виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій. ♣сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів. Компетентність, що забезпечує: - формування у студентів загальних та професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій (лінгвістичних, соціолінгвістичних і прагматичних) для забезпечення їхнього ефективного спілкування.
---	---

	- формування у студентів методичних компетенцій; розвивати уміння вчитися; сприяти розвитку здібностей студентів до самооцінювання та здатності до самостійного навчання; навчати встановлювати міжпредметні зв'язки з дисциплінами, які вивчаються у ВНЗ. - залучення студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і сприяють подальшому розвитку їхніх пізнавальних здібностей. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач Програмні результати навчання: КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо. КЗ-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків. КЗ-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів. КЗ-5. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально й ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури і технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності і моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України. СК-1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою змісту освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, в освітньому процесі початкової школи. Здатність до організації освітньої діяльності у початковій школі відповідно до вимог НУШ. Здатність організовувати освітній процес в інклюзивному класі. Здатність застосовувати сучасні методики і технології навчання молодших школярів. Здатність
--	---

використовувати сучасні засоби, електронні та медіаресурси, цифрові інструменти в освітніх цілях. Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.

СК-1.1. Філологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь і навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є: лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

Результати навчання

РН1. Володіння системою наукових знань із дисциплін загальної та професійної підготовки. Знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН17. Здатність до навчання впродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.

РН18. Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, працювати в команді, реалізувати свої права й обов'язки як члена демократичного суспільства, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою (усно та письмово).

ПРН 20. Уміти спілкуватися державною мовою та застосовувати іноземну мову в професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

-норми сучасної української літературної мови;

-зміст державно-правових документів щодо статусу, розвитку і функціонування української мови як державної;

-основні лексико-граматичні норми офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів;

	-лексичні, морфологічні, синтаксичні особливості українського мовлення професійної орієнтації; <i>вміти:</i> -використовувати набуті знання щодо мовних норм на практиці; -правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; -сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів; -скорочувати й створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо; -складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку; -послугуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури. В процесі викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» застосовуються як традиційні методи навчання, так і інноваційні технології, спрямовані на комплексне засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, вироблення умінь і навичок їх практичного застосування. 1.Проблемні лекції 2.Семінари-дискусії 3.Ситуаційні вправи (кейс-метод) 4.«Мозкова атака»
--	---

	5. Ділові ігри, конкурси, вікторини, та ін.
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Завдання курсу полягає в тому, щоб забезпечити послідовне і цілісне вивчення курсу, використовуючи для цього всі види навчальних занять (лекції, практичні заняття, самостійну роботу). Після вивчення курсу студент повинен знати: – Значимість вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». – Особливості сучасної української літературної мови. – Поняття «літературна мова», «мовна норма», функції мови. – Основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, композицію публічного виступу. – Сутність, види, завдання етики ділового спілкування, етичні норми та нормативи. – Мову професії, термінологію свого фаху, джерела поповнення лексики сучасної української літературної мови. – Особливості використання багатозначних слів, паронімів та омонімів у професійному мовленні, правила написання складноскорочених слів, аббревіатур, географічних скорочень. – Основні правила українського правопису. – Синтаксичні аспекти професійного мовлення, основні форми викладу матеріалу, структуру речень і словосполучень, труднощі узгодження підмета з присудком. – Призначення, кваліфікацію документів, вимоги до складання та оформлення різних видів документів та правила їх оформлення. Студент повинен вміти: – Здійснювати регламентування спілкування, застосовувати орфоепічні та акцентологічні норми української літературної мови в усному спілкуванні, доречно використовувати моделі звертання, привітання, ввічливості, – Володіти різними видами усного спілкування; готуватися до публічного виступу. – Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні власне українську та іншомовну лексику, термінологічну лексику та виробничо-професійні, науково-технічні професіоналізми; користуватися словником іншомовних слів, термінологічними словниками та довідковою літературою. – Знаходити в тексті і доречно використовувати у професійному мовленні синоніми, пароніми, омоніми; користуватися різними видами словників. – Перекладати тексти українською мовою, використовуючи термінологічні двомовні словники, електронні словники. – Правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності. – Сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів.

	– Скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо. – Складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку. Оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю: усна відповідь; доповнення, запитання до того, хто відповідає, риторичний виступ; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; презентація результатів наукової діяльності, письмові завдання (тестові, контрольні роботи, оформлення документів тощо); самостійне опрацювання тем; систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань; підготовка реферату. Критеріями оцінювання є: під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу, культура мови; дотримання норм сучасної літературної мови; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми; під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, дотримання норм сучасної літературної мови, використання літературних джерел, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Відвідування занять є важливою складовою навчального процесу. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Здавати самостійні роботи та завдання в робочому зошиті визначені терміни. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролі. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальнонавчаних програм та операційних систем, таких як програми презентацій Microsoft PowerPoint.

Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Базова література 1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2008. 2. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. — К., 1997. 3. Глушик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. — К.:Арій, 2009. 4. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. — Вінниця: Нова книга, 2003. 5. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2008. — 424 с. 6. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. — К.Арій, 2009. 7. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. — К.:Арій, 2009. 8. Шевчук С.В., Кабиш О.О. Практикум з українського ділового мовлення: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2009. 9. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. — К.:Алерта, 2009. Допоміжна література 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Укл. і гол. ред. В. Т. Бусел]. — К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001. 3. Войналович О. Російсько-український словник наукової і технічної мови (термінологія процесових понять) / О. Войналович, В. Моргунюк. — К. : Вирій, Сталкер, 1997. 4. Волкотруб Г.Й. Стилїстика ділової мови. — К.: МАУП, 2002. 5. Галузинська Л. І., Науменко Н. В., Колосюк В. О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : Навч. посібн. — К.: Знання, 2008. 6. Гнатишена І. М. Словник інтернаціональних терміноелементів грецького та латинського походження в сучасній термінології // І. М. Гнатишена, Т. Р. Кияк. — К. : Academia, 1996. 7. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень / С. І. Головащук. — К. : Наук. думка, 2001. 8. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. — К. : Радянська школа, 1986. 9. Гриценко Т. Українська мова та культура мовлення. — Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
--	--

10. Жовтобрюх В.Ф., Муромцева О.Г. Культура мови вчителя: Курс лекцій. Харків, 1998.
11. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення. – Харків: Торсінг, 2004.
12. Іванишин В., Радевич–Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич, 1994.
13. Калашник В. Українсько-російський словник наголосів / В. Калашник, Л. Савченко. – Х. : Каравела, 1997.
14. Коваль А.П. Ділове спілкування. - К., 1992.
15. Коваль А.П. Культура ділового мовлення.- К., 1982.
16. Коваль А.П. Культура української мови. - К., 1966.
- 17.Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. - К., 1987.
- 18.Коваль А.П. Слово про слово. - К., 1986.
- 19.Культура мови і культура в мові. – К., 1991.
- 20.Культура української мови: Довідник / За ред. В.М.Русанівського. – К., 1990.
- 21.Масенко Л. Мова і політика.– К., 1989.
22. Наконечна Г. Українська науково–технічна термінологія: історія і сьогодення. – Львів: Кальварія, 1999.
23. Огієнко І.І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови. – К., 1995.
24. Панько Т.І., Кочан Г.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство. – Л.: Світ, 1994.
25. Полюга Л. М. Словник антонімів / Л. М. Полюга. – К. : Радянська школа, 1987.
26. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови / Л. М. Полюга. – К. : Довіра, 2001.
27. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови. – Тернопiль: Навч. книга – Богдан, 2000.
28. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. - К., 1993.
29. Практикум з українського ділового мовлення / Л. Г. Погиба, Н. Г. Шкурятяна, Т. О. Грибіниченко та ін. – К. : ФАДА, ЛТД, 2002
30. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
31. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
32. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. – К., 2004.
33. Словник іншомовних слів / [За ред. О. С. Мельничука]. – К. : УРЕ, 1985.
34. Словник іншомовних слів : [23 000 слів та термінологічних словосполучень] / [Укл. Л. О. Пустовіт, Л. І. Скопненко, Г. М. Сюта та ін.]. – К. : Довіра, 2000.
35. Словник синонімів української мови : У 2 т. / [Укл. А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк та ін.]. – К. : Наук. думка 1999–2000.
36. Сучасна українська літературна мова /За ред. А.П. Грищенка. – К.: Вища школа, 1997.
37. Сучасна українська мова /За ред. О.Д.Пономарева. - К., 1997.

38. Тараненко О.О., Брицин В.М. Російсько–український словник (сфера ділового спілкування) / НАН України, Інститут української мови. – К., 1997.
39. Український правопис. – К.: Наук. думка, 1993.
40. Українсько-російський словник наукової термінології / [За заг. ред. Л. О. Симоненко]. – К.; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2004.
41. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів. – К.: Довіра, 1998.

Інтернет-ресурси

1. www.mova.info
2. www.novamova.com.ua
3. www.pereklad.kiev.ua
4. www.pravopys.net
5. www.r2u.org.ua
6. www.rozum.org.ua
7. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
8. <http://slovo.ridne.net> (Електронні версії словників термінографічної серії *Слово Світ*)
9. <http://www.slovyk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
10. <http://r2u.org.ua>; <http://krym.linux.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського)
11. <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
12. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)